

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Anexă la Ordinul MEC
nr.631 din 31.05.2023

REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2023-2024

Chișinău, 2023

Repere metodologice
de organizare a procesului educațional la disciplina școlară
ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
în anul de studii 2023-2024

Preliminarii

În anul de studii 2023-2024 procesul educațional la disciplina școlară *Istoria românilor și universală* în toate clasele din învățământul gimnazial și liceal se organizează în baza Curriculumului ediția 2019.

Disciplina școlară *Istoria românilor și universală*, prin funcția formativă pe care și-o asumă, contribuie la achiziționarea unui sistem integrat de competențe pentru dezvoltarea spiritului identității naționale, a valorilor democratice și toleranței.

În această ordine de idei, profesorul de istorie va facilita organizarea procesului didactic, în baza conținuturilor curriculare și a finalităților educaționale la disciplină respectând:

- 1) principiile Cadrului de Competență pentru o Cultură Democratică:
  - **pentru** studierea evenimentelor, proceselor, personalităților și societăților care au o importanță istorică deosebită și un impact major asupra evoluției umanității;
  - **prin** promovarea valorilor democratice care stau la baza societății contemporane bazată pe democrație, informatizare și economie de piață;
  - **despre** importanța cultivării sentimentului identității personale și naționale în asigurarea coexistenței pașnice a comunității.
- 2) cei patru piloni ai cunoașterii:
  - **a învăța să știi**, care se referă la dobândirea instrumentelor cunoașterii;
  - **a învăța să faci**, astfel ca elevul să interacționeze cu lumea înconjurătoare;
  - **a învăța să trăiești împreună** cu alții (comunicare, colaborare, participare);
  - **a învăța să fii**, care rezultă din primele trei.

În acest sens, *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la IRU*, elaborate conform ordinului Ministerului Educației și cercetării nr.631/2023:

- **reprezintă** o componentă a documentelor școlare reglatorii la disciplină și includ aspecte didactice și de formare a competențelor profesionale, structurate după *curriculum scris, curriculum operaționalizat, curriculum realizat, curriculum evaluat*;
- sunt **adresate** cadrului didactic, administrației instituției de învățământ, specialiștilor responsabili de monitorizarea procesului educațional din cadrul OLSDÎ și autorilor de produse educaționale la disciplină.

I. Curriculumul scris/ stabilit.

În anul de studii 2023-2024 formatul documentelor școlare de tip reglator, aplicate în planificarea și implementarea pachetului curricular la disciplina școlară *IRU*, include următoarele documente:

1) documente curriculare specifice disciplinei:

✚ *Curriculum la disciplina Istoria românilor și universală pentru învățământul gimnazial și liceal* (ordinul MEC nr.906/2019) implementat în clasele V-XII (Ordinul MEC nr. 123/2022);

✚ *Ghidul de implementare a curriculumului la Istoria românilor și universală*, ediția 2019 pentru învățământul gimnazial și liceal;

https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_rom_si_univ_gimnaziu_ro.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_roman_si_univ_liceu_ro.pdf

- ✚ *Programă pentru examenul național de bacalaureat la Istoria românilor și universală* (Ordinul MEC nr.1499/2021);

https://ance.gov.md/sites/default/files/programa_bac_istoria_romanilor_si_universala_rusa.pdf

- ✚ *Programă pentru examenul național de absolvire a gimnaziului la Istoria românilor și universală* (Ordinul MEC nr.1156/2022);

https://ance.gov.md/sites/default/files/09_programa_de_examen_istoria_romanilor_si_universala_ro.pdf

- ✚ *Reperle metodologice privind organizarea procesului educațional la IRU pentru anul de studii 2022-2023* (Ordinul MEC nr.737/2022);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2022_2023-ro_1.pdf

- ✚ *Reperle metodologice privind organizarea procesului educațional la IRU pentru anul de studii 2021-2022* (Ordinul MEC nr.737/2021);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2021-2022-ro_final.pdf

2) documente reglatorii de ordin general:

- ✚ *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2023-2024* (Ordinul MEC nr. 200/2023);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_si_plan_cadru_2023-2024_aprobat_si_plasat_pe_site.pdf

Alte documente reglatorii de ordin general precum și **prevederile cu referire la statutul, numărul de ore, condițiile de completare a documentației școlare la disciplină, valabile și în anul curent de studii, pot fi preluate din Reperle metodologice privind organizarea procesului educațional la IRU pentru anul de studii 2022-2023, 2021-2022** (link-ul de acces a se vedea supra).

Cadrul didactic este responsabil de respectarea și aplicarea documentelor curriculare, inclusiv a *Reperelor metodologice la disciplină*, în vederea organizării calitative a demersului educațional.

Constituenta ofertei variabile a Planului-cadru de învățământ pentru anul de studii 2023-2024 (disciplinele opționale aprobate de MEC) poate fi consultată în Planul-cadru (linkul de acces a se vedea mai sus). Portofoliul disciplinelor opționale de referință ariei curriculare *Educație socio-umanistică* a fost completat cu **4 titluri noi** ce vine să ofere o extensie valorică a conținuturilor curriculare ediția 2019.:

- ✚ ***Educație pentru socializare juridică (clasa a XI-a);***

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_pentru_disciplina_optionala_educatie_pentru_socializare_juridica_cl_xi_ro.pdf

- ✚ ***Chișinăul meu (cl. V-IX);***

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_pentru_disciplina_optionala_chisinaul_meu_clasele_v-ix.pdf

- ✚ ***Chișinăul meu (cl. X-XII);***

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_pentru_disciplina_optionala_chisinaul_meu_cl_x-xii_0.pdf

- ✚ ***Educație electorală (cl. IX-X);***

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_pentru_disciplina_optionala_educatie_electoral_cl_ix_cl_x.pdf

- ✚ ***Tradiții și obiceiuri românești (cl. V-IX).***

În vederea predării subiectelor cu referire la istoria Holocaustului se recomandă utilizarea resurselor online **Holocaust: istorie și memorie**, dezvoltate în parteneriat cu Centrul Internațional de Training și Dezvoltare Personală, ce pot fi accesate

<https://www.holocausteducation.online/ro>

În vederea facilitării procesului educațional la disciplinele opționale profesorul de istorie:

- ✚ **va accesa** rubrica *Curricula opționale* și rubrica *Resurse didactice* (site MEC) pentru familiarizarea cu pachetele curriculare la disciplinele opționale. În anul curent de studii această rubrică a fost completată cu două auxiliare didactice ce facilitează activitatea cadrului didactic în proiectarea și realizarea trans- și interdisciplinar a demersului educațional:

1) **Culegerea de proiecte didactice privind abordarea trans-disciplinară a Educației pentru socializarea juridică**

https://mecc.gov.md/sites/default/files/culegere_proiecte_transdisciplinare_compressed.pdf

2) **Culegerea de proiecte didactice pentru activitățile extracurriculare de referință Educației pentru socializare juridică**

https://mecc.gov.md/sites/default/files/culegere_activitati_extrascolare_13072023.pdf

- ✚ **va respecta** *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general* (ordinul MEC nr.635/2021).
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_mecc_instrucțiune_ore_optionale.pdf

II. Curriculumul predat/operaționalizat

Proiectarea didactică la disciplină

Proiectarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplină este una esențială, menită să asigure o viziune de ansamblu și pașii în atingerea finalităților educaționale.

În acest sens cadrul didactic:

- ✚ **aplică** curriculumul și documentele de management curricular, aprobate de MEC;
- ✚ **elaborează** planificarea de lungă durată și proiectarea unităților de învățare sau a lecțiilor. Aplicarea proiectării în baza unităților de învățare exclude obligativitatea proiectului zilnic cu excepția tinerilor specialiști pentru care proiectul zilnic este obligatoriu.
- ✚ **corelează** elementele curriculumului (competențele specifice, unitățile de competență, conținuturile, activitățile de învățare și produsele școlare recomandate) cu numărul de ore, resursele didactice disponibile, nivelul și particularitățile clasei;
- ✚ **respectă** cerințele, termenii și formatul stabilit la nivelul instituției de învățământ în corespundere cu *Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general* (Ordinul MEC nr. 1467/2019);
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_modificare_nomenclator_1.pdf
- ✚ **eșalonează** unitățile de învățare, respectând principiile de studiere (corespunzătoare treptei de școlaritate) și repartizarea orientativă a numărului de ore pentru studierea istoriei locale, naționale și universale (*Curriculumul la disciplină, ediția 2019, pag 11*) la propria decizie. Atenție cu referire la proiectarea activităților de învățare în bază de proiect (Anexa 1).

Se recomandă proiectarea, **în cadrul lecției de introducere** în studiul disciplinei, în toate clasele, a activităților de învățare ce vor include discuții reflexive cu genericul *Moldova își scrie istoria (21 mai 2023 – Marea Adunare Națională "Moldova europeană"; Summit-ul Comunității Politice Europene din Republica Moldova, 1 iunie 2023)*;

În atenția cadrelor didactice:

- ✚ Rămân în vigoare cerințele la proiectarea demersului didactic pentru elevii/elevele cu cerințe educaționale speciale.

III. Curriculumul învățat/realizat/atins

3.1. Aspecte didactice și de management curricular la disciplină

În anul de studii 2023-2024 monitorizarea implementării curriculumului la disciplină (ediția 2019) revine administrațiilor instituțiilor de învățământ, specialiștilor responsabili de monitorizarea procesului educațional din cadrul OLSĐI care vor informa cadrele didactice despre acțiunile planificate în acest scop, pornind de la obiectivele unei monitorizări curriculare:

- + implementarea deciziilor curriculare oficiale;
- + respectarea finalităților de către personalul didactic la nivelul proiectării activităților de învățare;
- + organizarea contextelor de învățare derulate la nivel de clasă și școală;
- + evoluția performanțelor școlare (comportamentelor) ale elevilor manifestate la lecție, în școală și în societate.

În atenția cadrelor didactice:

☞ Rămân în vigoare recomandările *Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la IRU în anul de studii 2021-2022* (linkul de acces a se vedea supra) privind:

- + **tematicile de cercetare profesională și liniile directorii** de referință implementării elementelor de noutate ale curriculumului la disciplină;
- + **agenda activităților extrașcolare**. Elementul de noutate este apariția culegerii de proiecte didactice, elaborată de cadrele didactice privind educația pentru respectarea statului de drept și socializare juridică, care pot fi accesate pe site MEC la Resurse didactice;
- + **responsabilitățile** cadrului didactic, șefului Comisiei metodice, directorului adjunct în organizarea eficientă a activităților didactice de referință disciplinei IRU.

IV. Curriculumul evaluat

Evaluarea constituie parte componentă a procesului educațional la disciplină și, respectiv, a Curriculum-ului la IRU. Evaluarea bazată pe competențe implică evaluarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor pe care elevul le transferă în rezolvarea problemelor concrete cu care se confruntă în diferite situații.

În acest sens, profesorul de istorie va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare-învățare, utilizând următoarele **tipuri de evaluare**:

✍ **inițială** (predictivă) - obligatorie pentru fiecare clasă, se realizează la început de an școlar/program de instruire, în formă scrisă/orală și vizează stabilirea nivelului inițial de pregătire a elevilor având ca scop identificarea condițiilor în care elevii pot să se integreze optimal în activitatea de învățare ce urmează.

Evaluarea inițială nu se notează și la discreția cadrului didactic va fi stabilită durata acesteia (*o lecție, o secvență a lecției*), formatul și instrumentele de evaluare, cu respectarea particularităților clasei, treptei de școlaritate,

✍ **formativă (continuă)** - se realizează pe întreg parcursul procesului didactic, vizează stabilirea relației dintre rezultatele învățării și cerințele curriculumului la disciplină și are ca scop ajustarea procesului de instruire în vederea îmbunătățirii rezultatelor învățării.

✍ **sumativă** - se realizează la finele unei/unor unități de învățare, având funcția de constatare a nivelului de formare a unităților de competențe și a competențelor specifice.

În atenția cadrelor didactice:

- ☞ numărul de evaluări sumative recomandate (Anexa 2);
- ☞ aplicarea resurselor și instrumentelor de evaluare conform *Matricei dezvoltării competențelor*

la IRU (Curriculum, ediția 2019);

☞ utilizarea tipurilor de itemi propuși în *Programa pentru examenul național de absolvire a gimnaziului la IRU* (Ordinul MEC nr.1156/2022), *Programa pentru examenul național de bacalaureat la IRU* (Ordinul MEC nr.1499/2021) în elaborarea/realizarea evaluărilor formative și sumative în cl. a IX-a și a XII-a;

☞ asigurarea pe durata lunilor septembrie-octombrie în clasa a V-a a tranziției graduale de la evaluarea criterială prin descriptori la sistemul de evaluare în bază de note.

V. Temele pentru acasă la disciplină

Aspecte metodologice privind temele pentru acasă la disciplina *Istoria românilor și universală* pot fi consultate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară IRU în anul de studii 2020-2021* (linkul de acces a se vedea supra);

☞ Se recomandă utilizarea instrumentelor și resurselor didactice ce permit exersarea modelelor de sarcini de lucru menite să asigure formarea/dezvoltarea competențelor specifice la disciplină conform *Matricei dezvoltării competențelor la IRU* (Curriculum, ediția 2019) precum și o bună pregătire pentru susținerea cu succes a examenului de certificare.

VI. Asigurarea didactică

În scopul realizării procesului educațional la *Istoria românilor și universală* în anul de studii 2023-2024 vor fi utilizate surse didactice indicate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară IRU în anul de studii 2020-2021*

(https://mecc.gov.md/sites/default/files/17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2020-2021_final.pdf).

În atenția cadrelor didactice:

☞ În anul curent de studii cu manuale noi de *Istoria românilor și universală* vor fi asigurate clasele a V-a, a VI-a, a IX-a din treapta gimnazială.

Corina LUNGU, consultant principal,

Ministerul Educației și Cercetării, grad didactic superior, drd.

Svetlana VASILACHI, profesor școlar, Liceul Teoretic „M. Eminescu”,
mun. Bălți, grad didactic superior

Viorica BUJOR, profesor școlar, Liceul Teoretic G. Coșbuc”,
mun. Bălți, grad didactic superior

Repere metodologice privind activitățile de învățare în bază de proiect

CURRICULUM gimnaziu

Activitățile de învățare în bază de proiect constituie nu mai puțin de 5% din numărul de ore anual planificate. Din perspectiva dezvoltării și formării competențelor specifice ale disciplinei, activitățile de învățare în bază de proiect vin să asigure studierea istoriei locale prin implicarea elevilor în cercetarea și promovarea personalităților, obiectelor, monumentelor, vestigiilor, patrimoniului din localitate, regiune și țară.

Produsul școlar recomandat în Curriculum reprezintă un rezultat proiectat și realizat de către elev, măsurat și apreciat de cadrul didactic, colegi și comunitatea educațională. Curriculumul conține liste de produse școlare pentru fiecare clasă, din cadrul căreia profesorul va selecta un produs pentru realizare pe parcursul unui an de studii.

Evaluarea **Produsului școlar** vizează atât calitatea produsului, cât și calitatea activității elevului în procesul de elaborare a acestuia. Criteriile de evaluare ale produselor vor fi prezentate elevilor în formă de realizări de succes, formulate în limbaj accesibil. Criteriile de succes pot fi formulate cu focalizare pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală. Prezentul Curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, autocontrolului și autoreglării.

Curriculu, EpS 2018

Elementul de noutate, inclus în curriculum, sunt *activitățile de învățare în baza proiectului*. Lucrul asupra proiectului este o abordare pedagogică cea mai relevantă pentru dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică, deoarece contribuie simultan la achiziționarea atitudinilor, abilităților, cunoștințelor și înțelegerii critice și la formarea valorilor și atitudinilor. De asemenea, proiectul ca metodă de învățare, poate aborda o temă/ subiect într-un mod transcurricular și transdisciplinar, elevii având oportunitatea de a crea propriul produs. Pentru a observa și evalua manifestările competențelor pentru o cultură democratică se recomandă ca activitățile de învățare bazate pe proiect, în special la treapta gimnazială, să fie realizate în grupuri mici sau de toată clasa.

Activitățile de învățare bazate pe proiect sugerate în acest curriculum, sunt de 3 tipuri: *centrate pe gestionarea aspectelor la nivelul clasei*, *centrate pe propunerea de politici publice* (demers, petiție, propuneri pentru modificarea unui regulament, reguli, legi etc.) și *centrate pe servicii în beneficiul comunității și/ sau pentru grupurile de persoane aflate în dificultate* (acțiuni de sensibilizare a comunității, acțiuni ecologice, acțiuni de voluntariat etc).

Caracteristicile de bază ale învățării bazate pe proiect sunt:

- focalizarea pe dezvoltarea competențelor;
- selectarea unei probleme provocatoare sau întrebări deschise pentru cercetare;
- cercetare și documentarea problemei/ întrebării;
- autenticitatea (să reiasă din nevoile unui/ unor grupuri de persoane sau ale comunității);
- decizia asupra realizării proiectului aparține grupului de elevi;
- realizarea unui produs care este prezentat și se oferă feedback;
- revizuirea produsului după feedbackul primit de la colegi și profesor/părinți;
- reflectarea asupra experienței de învățare.

Pași în elaborarea proiectului: a) identificarea problemelor comunității ce necesită rezolvare; b) selectarea problemei-cheie; c) culegerea de informații/ date despre problema selectată; d) elaborarea unei politici de politică publică sau a unei schițe de proiect; e) dezvoltarea unui plan de acțiune; f) completarea a portofoliului echipei/clasei cu materiale acumulate la etapele anterioare; g) prezentarea proiectului/portofoliului; h) reflecții asupra experienței.

Rolul de bază al cadrului didactic în organizarea activităților în baza proiectului este de a fi facilitatorul procesului educațional și de ghidare eficientă a elevilor în realizarea sarcinilor de învățare. Elevii urmează instrucțiunile oferite despre fiecare pas/ etapă a proiectului, dar conținutul, metodele de lucru, deciziile aparțin în exclusivitate lor. Instrumentul de bază al cadrului didactic este întrebarea, nu răspunsul. De asemenea, cadrul didactic va monitoriza și va încuraja elevii să coopereze, să se ajute reciproc, să ofere feedback și să reflecteze asupra celor explorate și cum au interacționat între ei

Evaluarea în baza proiectului

Evaluarea în baza proiectului este parte integrantă a învățării bazate pe proiect. Acesta poate fi utilizat pentru a asigura faptul că elevii au o activitate mai extinsă, nu doar în sala de clasă, dar și în lumea socială, civică sau politică. Pentru a maximiza rezultatele elevilor, proiectele trebuie să se bazeze pe probleme concrete sau situații din viața/comunitatea lor, astfel proiectele capătă validitate. Proiectele pot fi elaborate și implementate fie în mod independent, fie în grup, și pot solicita elevilor să se angajeze în procesul de luare a deciziilor, de elaborare a unor politici publice, activități de investigare și rezolvare a problemelor ca parte a proiectului.

Extras din Repere metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina Istoria romanilor și universală în anul de studii 2021-2022

Evaluarea în cadrul învățării în bază de proiect va include pe lângă evaluarea sumativă și o evaluare formativă/continuă, adică evaluarea va viza atât calitatea produsului final, cât și calitatea activității elevului în procesul de elaborare al acestuia. Evaluarea formativă/continuă oferă spațiu pentru a lua în calcul progresul personal și dificil de măsurat. În acest scop cadrul didactic va monitoriza permanent comportamentul elevului ca ulterior să poată oferi un comentariu/un feedback stimulativ cu privire la acțiunile acestuia în cadrul proiectului. Învățarea bazată pe proiect readuce în mod constant calitățile de creștere și dezvoltare a performanțelor elevilor de rând cu rezultatele învățării și evaluarea trebuie justificată și explicată, iar criteriile de evaluare vor fi formulate într-un limbaj accesibil, cu accent pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală, prezentate în formă de realizări de succes.

În context se propune un model de descriptorii care reflectă evaluarea următoarele aspecte:

- ♣ comunicarea cu colegii: continuă, accidentală sau lipsă;*
- ♣ cooperarea cu colegii: eficientă, sporadică sau axată pe conflicte de personalitate;*
- ♣ comportamentul în timpul activităților: asertiv, pasiv sau agresiv;*
- ♣ asumarea responsabilității: rapid la acorduri și pregătit să accepte responsabilități, se eschivează de la acceptarea responsabilității sau încăpățânat și refuză să-și asume responsabilități;*
- ♣ orientarea spre rezultate: consecvent, lipsit de continuitate (dispersat) sau inconsecvent;*
- ♣ calitatea/corectitudinea răspunsurilor: foarte bine, bine sau satisfăcător.*

Aceste elemente constatate/observate, în procesul activităților de învățare în bază de proiect, constituie componenta evaluării formative și fiind convertite în note participă la aprecierea rezultatelor finale ale tip de învățare. În context, sugerăm și necesitatea dezvoltării unei culturi a autoevaluării în rândul elevilor.

Anexa 2

Numărul de evaluări sumative la disciplina școlară *Istoria românilor și universală* (gimnaziu)

Clasa	Numărul de ore per an de studii	Evaluări inițiale	Numărul de unități de învățare respectiv numărul de evaluări sumative	Alte evaluări (la unitatea obligatorie <i>Activități de învățare în bază de proiect</i>)
V	68 ore	1	8	1
VI	68 ore	1	5	1
VII	68 ore	1	5	1
VIII	68 ore	1	7	1
IX	67 ore	1	7	1

Numărul de evaluări sumative la disciplina școlară *Istoria românilor și universală* (liceu-Modelul I)

Clasa	Numărul de ore pe an școlar	Evaluare inițială	Numărul de unități de învățare respectiv numărul de evaluări sumative	Alte evaluări (la unitatea obligatorie <i>Activități de învățare în bază de proiect</i>)
X, umanist/ real	102 ore	1	10	1
XI, umanist	102 ore	1	8	1
XII, umanist	102 ore	1	9	1
XI, real	34 ore	1	4	1
XII, real	34 ore	1	4	1

Numărul de evaluări sumative la disciplina școlară *Istoria românilor și universală* (liceu-Modelul II)

Clasa	Numărul de ore per an de studii	Evaluări inițiale	Numărul de unități de învățare respectiv numărul de evaluări sumative	Alte evaluări (la unitatea obligatorie <i>Activități de învățare în bază de proiect</i>)
X, umanist	102 ore	1	10	1
XI, umanist	102/136 ore	1	8/12	1
XII, umanist	101/135 ore	1	9/13	1
X, real	68 ore	1	4	1
XI, real	68 ore	1	4	1
XII, real	67 ore	1	4	

Notă: + teze semestriale în sesiunea de iarnă și vară

Numărul de evaluări sumative la disciplina școlară *Istoria românilor și universală* (liceu-Modelul III)

Clasa	Numărul de ore per an de studii	Evaluări inițiale	Numărul de unități de învățare respectiv numărul de evaluări sumative	Alte evaluări (la unitatea obligatorie <i>Activități de învățare în bază de proiect</i>)
X, umanist	102 ore	1	10	1
XI, umanist	102/170 ore	1	8/14	1
XII, umanist	101/169ore	1	9/15	1
X, real	68 ore	1	4	1
XI, real	68 ore	1	4	1
XII, real	67 ore	1	4	

Notă: + teze semestriale în sesiunea de iarnă și vară

Numărul de evaluări sumative la disciplina școlară **Istoria românilor și universală** (liceu-Modelul IV)

Clasa	Numărul de ore per an de studii	Evaluări inițiale	Numărul de unități de învățare respectiv numărul de evaluări sumative	Alte evaluări (la unitatea obligatorie <i>Activități de învățare în bază de proiect</i>)
X, umanist/ arte/sport	102 ore	1	10	1
XI, umanist/ arte/sport	102ore	1	8/12	1
XII, umanist arte/sport	101 ore	1	9	1
X, real	68 ore	1	10	1
XI, real	68 ore	1	8	1
XII, real	67 ore	1	9	1

Repere metodologice privind activitățile de învățare în bază de proiect

CURRICULUM gimnaziu

Activitățile de învățare în bază de proiect constituie nu mai puțin de 5% din numărul de ore anual planificate. Din perspectiva dezvoltării și formării competențelor specifice ale disciplinei, activitățile de învățare în bază de proiect vin să asigure studierea istoriei locale prin implicarea elevilor în cercetarea și promovarea personalităților, obiectelor, monumentelor, vestigiilor, patrimoniului din localitate, regiune și țară.

Produsul școlar recomandat în Curriculum reprezintă un rezultat proiectat și realizat de către elev, măsurat și apreciat de cadrul didactic, colegi și comunitatea educațională. Curriculumul conține liste de produse școlare pentru fiecare clasă, din cadrul căreia profesorul va selecta un produs pentru realizare pe parcursul unui an de studii.

Evaluarea **Produsului școlar** vizează atât calitatea produsului, cât și calitatea activității elevului în procesul de elaborare a acestuia. Criteriile de evaluare ale produselor vor fi prezentate elevilor în formă de realizări de succes, formulate în limbaj accesibil. Criteriile de succes pot fi formulate cu focalizare pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală. Prezentul Curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, autocontrolului și autoreglării.

Curriculu, EpS 2018

Elementul de noutate, inclus în curriculum, sunt *activitățile de învățare în baza proiectului*. Lucrul asupra proiectului este o abordare pedagogică cea mai relevantă pentru dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică, deoarece contribuie simultan la achiziționarea atitudinilor, abilităților, cunoștințelor și înțelegerii critice și la formarea valorilor și atitudinilor. De asemenea, proiectul ca metodă de învățare, poate aborda o temă/ subiect într-un mod transcurricular și transdisciplinar, elevii având oportunitatea de a crea propriul produs. Pentru a observa și evalua manifestările competențelor pentru o cultură democratică se recomandă ca activitățile de învățare bazate pe proiect, în special la treapta gimnazială, să fie realizate în grupuri mici sau de toată clasa.

Activitățile de învățare bazate pe proiect sugerate în acest curriculum, sunt de 3 tipuri: *centrate pe gestionarea aspectelor la nivelul clasei, centrate pe propunerea de politici publice* (demers, petiție, propuneri pentru modificarea unui regulament, reguli, legi etc.) și *centrate pe servicii în beneficiul comunității și/ sau pentru grupurile de persoane aflate în dificultate* (acțiuni de sensibilizare a comunității, acțiuni ecologice, acțiuni de voluntariat etc).

Caracteristicile de bază ale învățării bazate pe proiect sunt:

- focalizarea pe dezvoltarea competențelor;
- selectarea unei probleme provocatoare sau întrebări deschise pentru cercetare;
- cercetare și documentarea problemei/ întrebării;
- autenticitatea (să reiasă din nevoile unui/ unor grupuri de persoane sau ale comunității);
- decizia asupra realizării proiectului aparține grupului de elevi;
- realizarea unui produs care este prezentat și se oferă feedback;
- revizuirea produsului după feedbackul primit de la colegi și profesor/părinți;
- reflectarea asupra experienței de învățare.

Pași în elaborarea proiectului: a) identificarea problemelor comunității ce necesită rezolvare; b) selectarea problemei-cheie; c) culegerea de informații/ date despre problema selectată; d) elaborarea unei politici de politică publică sau a unei schițe de proiect; e) dezvoltarea unui plan de acțiune; f) completarea a portofoliului echipei/clasei cu materiale acumulate la etapele anterioare; g) prezentarea proiectului/portofoliului; h) reflecții asupra experienței.

Rolul de bază al cadrului didactic în organizarea activităților în baza proiectului este de a fi facilitatorul procesului educațional și de ghidare eficientă a elevilor în realizarea sarcinilor de învățare. Elevii urmează instrucțiunile oferite despre fiecare pas/ etapă a proiectului, dar conținutul, metodele de lucru, deciziile aparțin în exclusivitate lor. Instrumentul de bază al cadrului didactic este întrebarea, nu răspunsul. De asemenea, cadrul didactic va monitoriza și va încuraja elevii să coopereze, să se ajute reciproc, să ofere feedback și să reflecteze asupra celor explorate și cum au interacționat între ei

Evaluarea în baza proiectului

Evaluarea în baza proiectului este parte integrantă a învățării bazate pe proiect. Acesta poate fi utilizat pentru a asigura faptul că elevii au o activitate mai extinsă, nu doar în sala de clasă, dar și în lumea socială, civică sau politică. Pentru a maximiza rezultatele elevilor, proiectele trebuie să se bazeze pe probleme concrete sau situații din viața/comunitatea lor, astfel proiectele capătă validitate. Proiectele pot fi elaborate și implementate fie în mod independent, fie în grup, și pot solicita elevilor să se angajeze în procesul de luare a deciziilor, de elaborare a unor politici publice, activități de investigare și rezolvare a problemelor ca parte a proiectului.

Extras din Repere metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina Istoria romanilor și universală în anul de studii 2021-2022

Evaluarea în cadrul învățării în bază de proiect va include pe lângă evaluarea sumativă și o evaluare formativă/continuă, adică evaluarea va viza atât calitatea produsului final, cât și calitatea activității elevului în procesul de elaborare al acestuia. Evaluarea formativă/continuă oferă spațiu pentru a lua în calcul progresul personal și dificil de măsurat. În acest scop cadrul didactic va monitoriza permanent comportamentul elevului ca ulterior să poată oferi un comentariu/un feedback stimulativ cu privire la acțiunile acestuia în cadrul proiectului. Învățarea bazată pe proiect readuce în mod constant calitățile de creștere și dezvoltare a performanțelor elevilor de rând cu rezultatele învățării și evaluarea trebuie justificată și explicată, iar criteriile de evaluare vor fi formulate într-un limbaj accesibil, cu accent pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală, prezentate în formă de realizări de succes.

În context se propune un model de descriptorii care reflectă evaluarea următoarele aspecte:

- ♣ *comunicarea cu colegii: continuă, accidentală sau lipsă;*
- ♣ *cooperarea cu colegii: eficientă, sporadică sau axată pe conflicte de personalitate;*
- ♣ *comportamentul în timpul activităților: asertiv, pasiv sau agresiv;*
- ♣ *asumarea responsabilității: rapid la acorduri și pregătit să accepte responsabilități, se eschivează de la acceptarea responsabilității sau încăpățânat și refuză să-și asume responsabilități;*
- ♣ *orientarea spre rezultate: consecvent, lipsit de continuitate (dispersat) sau inconsecvent;*
- ♣ *calitatea/corectitudinea răspunsurilor: foarte bine, bine sau satisfăcător.*

Aceste elemente constatate/observate, în procesul activităților de învățare în bază de proiect, constituie componenta evaluării formative și fiind convertite în note participă la aprecierea rezultatelor finale ale tip de învățare. În context, sugerăm și necesitatea dezvoltării unei culturi a autoevaluării în rândul elevilor.